



פרשת פְּרָאֲשִׁית — אבן השתייה

בראשית הפרשה מסופר על בריאת העולם.

שאלת השאלה: היכן התחיל הכל? איפה נקודת הראשית של בריאת העולם?

חכמינו ז"ל משיבים על כך במשנה במסכת יומא (נג:): אבן הייתה שם – בקודש הקודשים – ושתייה הייתה נקראת. את המילה "שתייה" ביארה הגמרא שם (נד:): מלשון תשתית: שמאבן זו הושתת ונוסד העולם. אבן זו הייתה באמצע קודש הקודשים ועליה היה מונח ארון הברית בבית ראשון.

את מקום האבן גילו שמואל הנביא ודוד. מסופר בספר שמואל (א יט יח) שדוד ברח מפני שאול המלך לביתו של שמואל הנביא, ודרשו רבותינו במסכת זבחים (נד:): שדוד ושמואל חיפשו היכן המקום הראוי לבית המקדש, והם שאיתרו את המקום המתאים: גורן ארוונה היבوسی שבמרכז אבן השתייה.

והיכן מצויה אבן השתייה היום?

בנקודה הגבוהה ביותר בהר הבית, מתחת לכיפת הסלע, חשוף הסלע הטבעי. על הסלע הזה כתב תלמיד הרמב"ן: סביב אבן השתייה בנו מלכי ישמעאל בניין מפואר מאוד... והבניין על בית קודשי הקודשים ועל ההיכל. גם רבנו עובדיה מברטנורא כתב: חקרתי על אבן השתייה ששם היה הארון מונח, ורבים אומרים כי היא תחת כיפה אחת יפה גבוהה אשר בנו הישמעאליים במקדש. וכך כתב גם הרדב"ז בתשובה: כי הדבר ברור שתחת הכיפה שם אבן השתייה בלי ספק.

אבן השתייה היא נקודת ציון חשובה בזיהוי מקום קודש הקודשים, וממקום זה אפשר לקבוע את המיקום של בית המקדש בכללו ושל המזבח, ולחדש את עבודת הקורבנות.

גם מקום המזבח קשור לבריאת העולם, וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות בית הבחירה (פרק ב הלכה ב): מסורת ביד הכל, שהמקום שבנה בו דוד ושלמה את המזבח – הוא המקום שבנה בו אברהם את המזבח ועקד עליו את יצחק. במקום זה בנה נח מזבח כשיצא מהתיבה, ובמקום זה הקריבו קין והבל. במקום זה הקריב כבר אדם הראשון קורבן כשנברא, והוא גם נברא במקום זה.

יהי רצון שבקרב נבנה את בית המקדש ונחדש את עבודת הקורבנות.